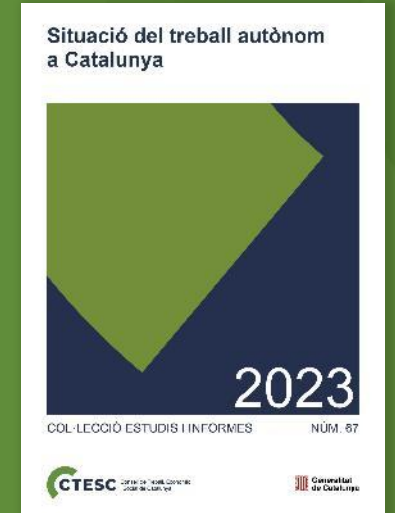

Situació del treball autònom a Catalunya 2023

#TreballAutònomCTESC

25/09/2024

Presentació

Objectiu

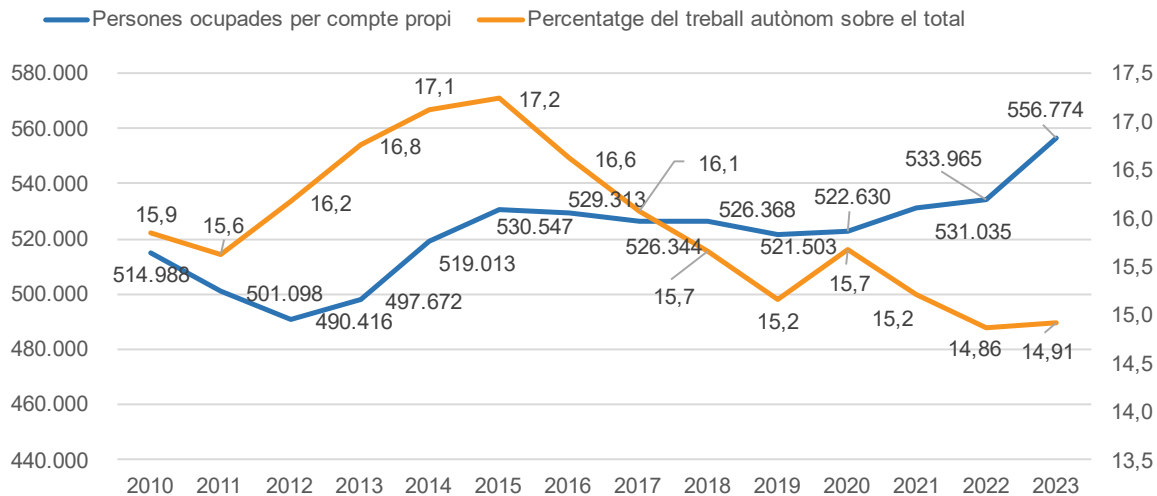
- Compliment mandat Llei 7/2005
- Diagnosi de la situació del treball autònom a Catalunya l'any 2023
- Consideracions i recomanacions

Estructura del document

- Resum executiu
- Introducció
- Evolució del treball autònom segons les estimacions de l'Enquesta de població activa
- L'afiliació del treball autònom a la Seguretat Social
- El treball autònom a Catalunya en relació amb la resta d'Europa
- La protecció social del treball autònom
- Foment i consolidació del treball autònom
- Novetats normatives
- Consideracions i recomanacions

Evolució del treball autònom segons les estimacions de l'Enquesta de població activa (EPA)

- **556.774** persones treballen per compte propi.
- L'any **2023** han **augmentat el 4,3%**, en una intensitat més alta que l'ocupació assalariada.
- Suposa el **14,9%** del total de persones ocupades.

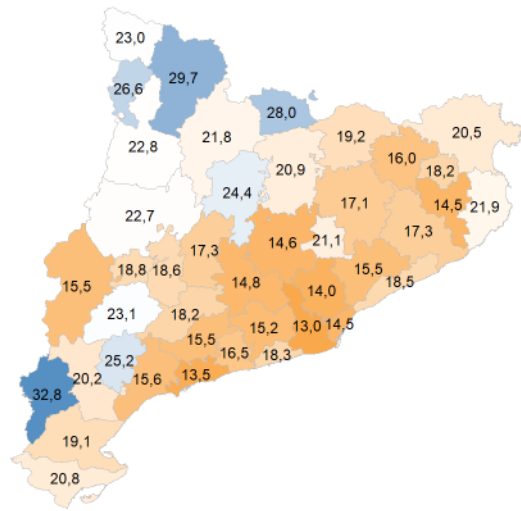

Evolució i composició del col·lectiu a Catalunya, 2023

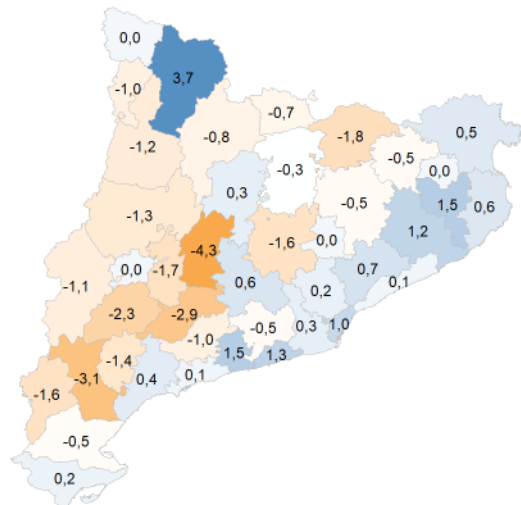
Tipologia	Distribució (%)	Creixement (%)
Sense persones assalariades	69,2	2,6
Amb persones assalariades	27,8	6,4
Activitats		
Serveis empresarials i auxiliars, inclòs transport	18,9	22,1
Comerç i reparació de vehicles	18	3,9
Activitats professionals, científiques i tècniques	14,2	5,4
Franges d'edat		
De 16 a 39 anys	22,6	5,7
De 40 a 54 anys	45,6	-1,9
De 55 anys o més	31,8	13,4
Educació assolida		
Educació superior	44,6	3,3
Educació secundària de 2a etapa	22,9	-7,1
Educació secundària de 1a etapa	27,5	13,2
Sexe		
Homes	64,1	3,6
Dones	35,9	5,5
Nacionalitat		
Espanyola	80,1	2,6
Estrangera	19,9	11,7

L'afiliació del treball autònom a la Seguretat Social (1/3)

Percentatge de treball autònom sobre el total d'afiliacions, 2023

Taxa de creixement interanual de les afiliacions al Règim Especial de Treballadors i Treballadores Autònoms (RETA), 2023

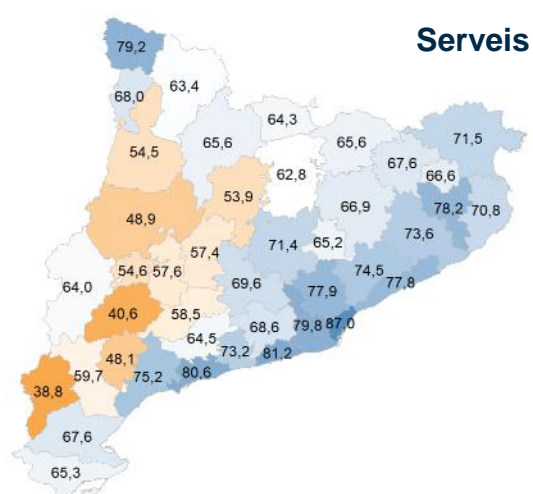
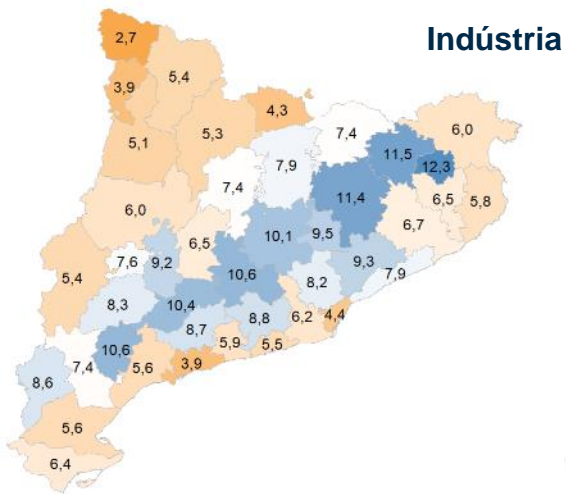
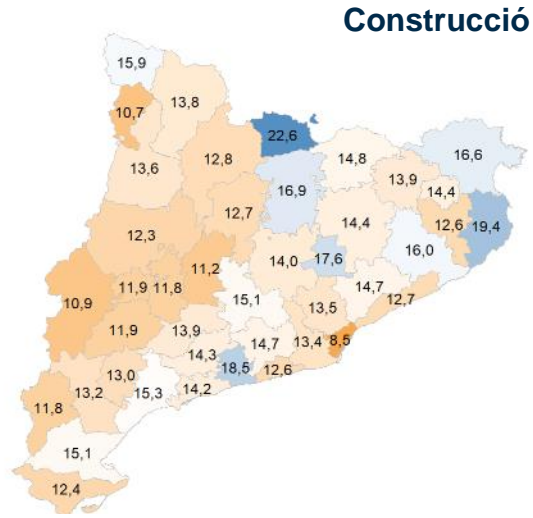
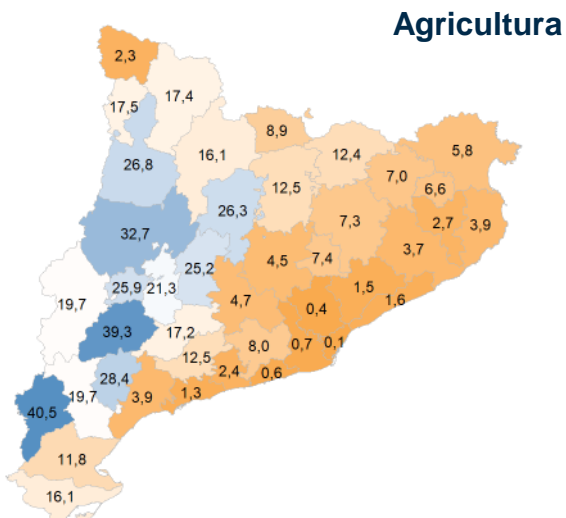
- Les afiliacions per compte propi han augmentat el 0,4%.
- Això ha fet caure el pes del treball autònom afiliat fins al 15,2%.

Nombre i evolució de les afiliacions per compte propi a Catalunya, 2023

Afiliació a la Seguretat Social	Nombre	Creixement (%)
Afiliació per compte propi	560.700	0,4
Dels quals al RETA	559.940	0,4
Dels quals al SETA	10.560	-4,7
I la resta	760	
Afiliacions de persones estrangeres al RETA		
Comunitària	31.402	6,0
Extracomunitària	63.237	5,5
Altres tipologies d'afiliacions		
TRADE	1.490	-2,3
Cooperativistes i membres de Societats Col·lectives	80.610	-2,5

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat.
Unitats: percentatges (taxes de creixement 2022-2023).

L'afiliació del treball autònom a la Seguretat Social (2/3)

- Mentre que l'agricultura agafa més pes a les comarques interiors, els serveis ho fan a les litorals.
- Tant la indústria com l'agricultura han mostrat una evolució a la baixa de l'ocupació.
- Els serveis han estat els que més han crescut, amb un increment del 0,9% de l'ocupació autònoma.

Nombre i evolució de les afiliacions al RETA a Catalunya, 2023

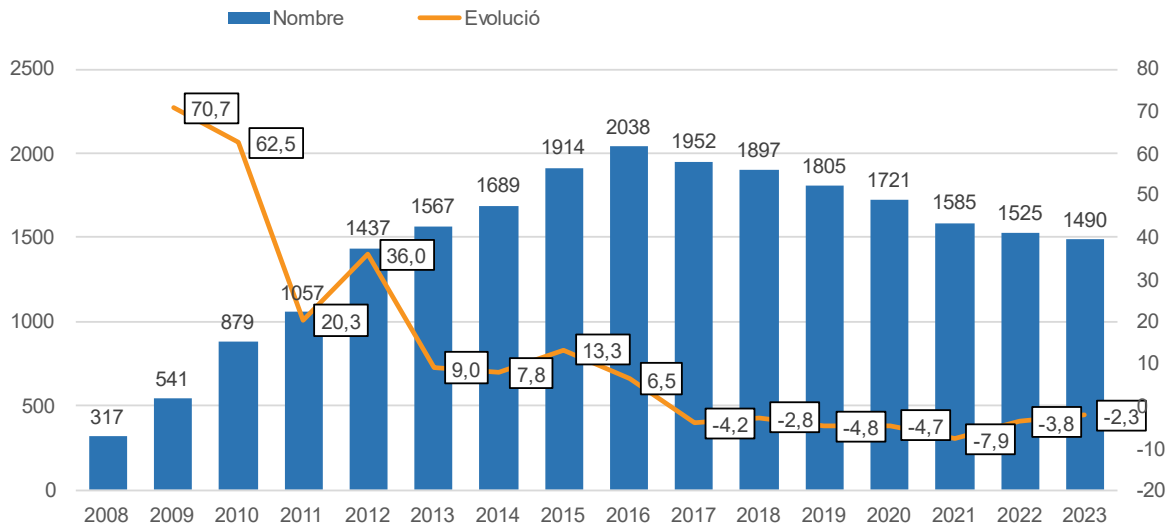
Afiliacions al RETA	Distribució (%)	Creixement (%)
Agricultura	3,8	-2,1
Indústria	6,5	-2,2
Construcció	12,5	0
Serveis	77,2	0,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat.
Unitats: percentatges (taxes de creixement 2022-2023).

L'afiliació del treball autònom a la Seguretat Social (3/3)

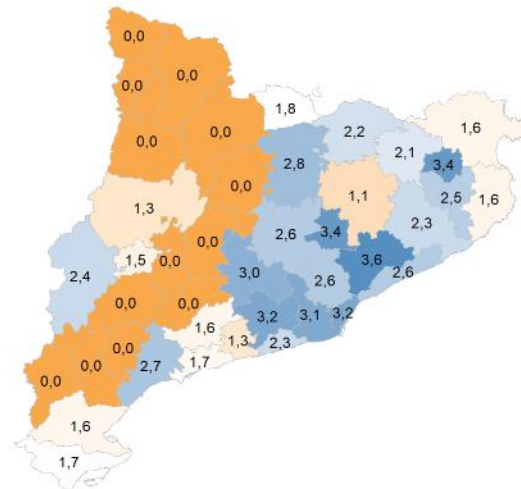
Evolució del col·lectiu TRADE a Catalunya, 2008-2023

Unitats: persones i percentatges pel creixement

Presència relativa del col·lectiu TRADE per comarques. Catalunya, 2023

Unitats: percentatge sobre el total d'afiliacions

- Tot i que inicialment el creixement havia estat més intens, el col·lectiu de persones que es declaren autònomes econòmicament dependents (TRADE) ha mantingut una evolució a la baixa des del 2016.
- Es tracta d'un col·lectiu reduït, difícilment identificable amb l'estadística actual disponible.
- Manquen recursos estadístics que facilitin no només la detecció del col·lectiu real, sinó també potencial.

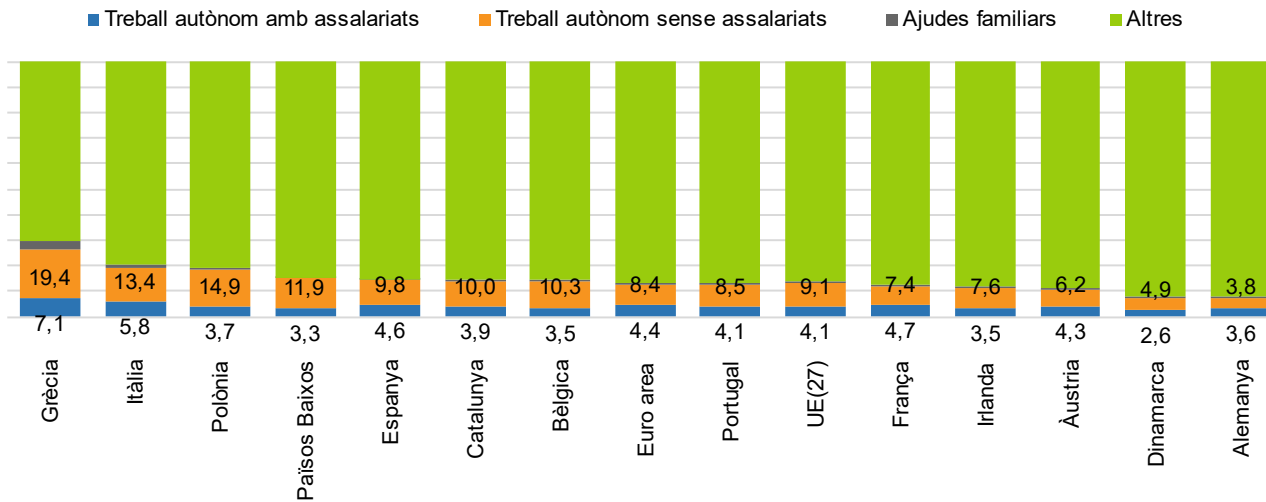
Nombre i evolució de les afiliacions de TRADE a Catalunya, 2023

Àmbit geogràfic	Total	Variació anual	Dones (%)
Catalunya	1490	-2,3	32,2
Barcelona	1160	-4,1	33,2
Girona	135	3,8	29,6
Lleida	60	0	33,3
Tarragona	100	-9,1	30

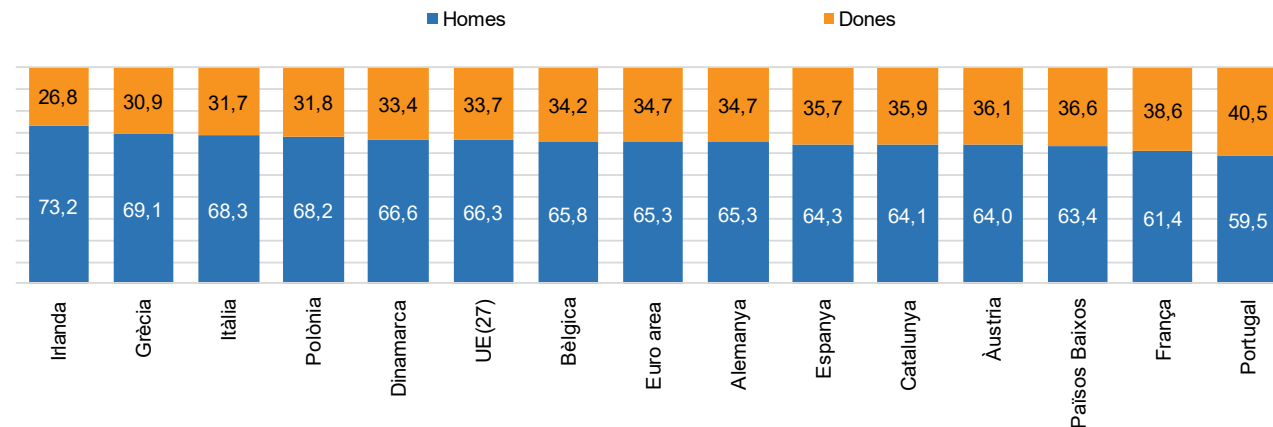
Font: elaboració pròpia a partir de l'Idescat.
Unitats: persones i percentatges.

El treball autònom a Catalunya en relació amb la resta d'Europa

Distribució de l'ocupació segons tipologia, 2023

Percentatge de dones i homes en el col·lectiu de persones que treballen per compte propi

- El pes del treball autònom ha tornat a disminuir, aproximant d'aquesta manera el registre una mica més a la mitjana europea, que es troba per sota.
- En general, el col·lectiu de persones que treballen per compte propi a Catalunya mostra un percentatge baix de persones amb estudis secundaris de segona etapa. No passa el mateix amb els d'estudis superiors o inferiors.
- El pes de la dona en el col·lectiu de Catalunya es troba al voltant de la mitjana europea, tot i que ha tornat a pujar en termes relatius aquests darrers dos anys.

La protecció social del treball autònom

Pensions 2023

Diferència entre la pensió mitjana del RETA i del RG segons classe de pensió. Catalunya, 2023

Classe de pensió	RETA	RG	Diferència
Jubilació	967,7	1.579,1	-38,7
Incapacitat permanent	892,6	1.258,3	-29,1
Viduïtat	593,1	937,9	-36,8
Orfenesa	351,6	496,4	-29,2
Favor familiars	563,6	802,6	-29,8
TOTAL	862,7	1.372,7	-37,2

Unitats: euros i percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

Cotitzacions RETA 2023

- El 73,2% són per una base d'entre 1 i 1,5 vegades la base mínima, amb un increment del 170,7%

Cessament d'activitat 2023

- 2.682 sol·licituds: 96,2% del RETA, 53,2% de dones i les més freqüents en el comerç i l'hoteleria.
- El 53,9% de les resolucions són desfavorables.
- 948 prestacions en vigor el mes de desembre de 2023, el 47,9% més que el desembre de 2022.

La protecció social del treball autònom. Recomanacions (1/2)

Seguretat Social

- Garantir l'actualització de la informació i eines de la Seguretat Social, especialment l'autocàlcul de la pensió de jubilació.
- Valorar positivament el nou sistema de cotització al RETA.
- Possibilitar les aportacions voluntàries al RETA.
- Enviar informe de vida laboral amb simulacions de quantia de la pensió de jubilació segons el que es cotitza i amb base de cotització incrementada.
- Ampliar la jubilació activa i eliminar el requisit de l'any d'espera després d'haver complert l'edat legal de jubilació.
- Bonificar la contractació de persones assalariades per part dels autònoms/es que accedeixin a la jubilació activa.
- Establir mecanismes perquè autònoms/es amb deutes amb la Seguretat Social puguin accedir a la jubilació.
- Equiparar la regulació de llacunes de cotització del RETA a la del RG.
- Trobar solucions per als autònoms/es professionals col·legiats que no han cotitzat al RETA.
- Revisar requisits per accedir al subsidi per a majors de 52 anys o regular un subsidi específic.

La protecció social del treball autònom. Recomanacions (2/2)

Cessament d'activitat

- Valorar positivament la modificació realitzada pel RD llei 13/2022, amb la creació de nous supòsits d'accés.
- Revisar requisits i simplificar procediment d'accés, davant l'elevat nombre de denegacions.
- Valorar la constitució de l'Observatori per a l'anàlisi i seguiment de la prestació i accelerar el seu funcionament.
- Eximir o continuar facilitant la devolució de les prestacions que es consideren indegudament percebudes durant la pandèmia.

Foment i consolidació del treball autònom (1/3)

1. Plans i estratègies i fons europeus

- Durant el 2022 es van aprovar **estratègies i plans generals**.
- Gran part a l'**empara dels fons europeus**
- Han de suposar la **transformació de l'ecosistema en els anys vinents**.
  - El 2023 ha estat un any **d'activació i en menor grau d'execució de les estratègies i plans**.
  - Les **dades sobre els fons europeus són poc clares quant al paper del treball autònom**, per bé que **tot sembla indicar que la participació és baixa**.

Next Generation
Catalunya

- **5.389,5 milions d'€** dels compromisos de despesa dels fons del Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR).
  - 51% destinat a empreses
- 45% d'ajuts o subvencions amb empreses com a beneficiàries
  - Pimes:
    - 98,1% de les beneficiàries i 71,1% dels imports
  - Amb menys de 10 persones treballadores:
    - 59% de les beneficiàries i 12% dels imports
- Catalunya a 31/05/2024:
  - 64.939 pimes i autònoms tenen un Kit Digital (295,1 M€)
  - 3.545 han accedit a finançament gràcies al programa de garanties de CERSA (242 M€)
  - 178 pimes innovadores han rebut finançament d'ENISA i NEOTEC (40 M€).

Foment i consolidació del treball autònom (2/3)

2. Mesures dirigides a persones treballadores autònomes

Prestacions d'atur

- 34.403 es transformen en opcions de treball autònom:
  - 29,7% capitalitzacions
  - 50,2% compatibilitzacions
  - 20,1% suspensions
- Respecte al 2022:
  - Increment en volum.
  - Es manté la proporció (26,3%).
- Tendències des del 2017-2019:
  - Disminueix la proporció (35% a 40%).
  - Continua incrementant-se la compatibilització.
  - Quan es capitalitza, disminueix el percentatge que es dedica al treball autònom (del 91% al 82,8%).

Programes de suport i finançament:

- Garantia Juvenil-Autoocupació Joves (REACT-UE)
- Programa Consolida't
- Programa TU+1
- Avals al finançament d'Avalis SGR

Foment i consolidació del treball autònom (3/3)

3. Mesures dirigides a altres formes de treball autònom

- Finestreta Única Empresarial (FUE).
- Inici de tasques per constituir l'Oficina del Treball Autònom.
- Nou programa Emprèn Cat.
- Programa Primer.
- Suports a l'economia social.
- Suport a associacions de treball autònom.
- Programa Reempresa.
- Quant el suport al finançament.

4. El suport al treball autònom: dades segons sexe

- En les dues dimensions d'anàlisi:
  - Mesures dirigides a persones treballadores autònomes.
  - Mesures dirigides a altres formes de treball autònom.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (1/5)

1. Fons *Next Generation*

- **Reconsiderar el paper del treball autònom** en el disseny de les actuacions i **reconèixer la seva aportació** en la cadena de valor de cada programa i actuació.
- Creació de línies d'ajut **específiques per a la preparació dels projectes**, o bé que també siguin subvencionables dins de les existents.
- Facilitar la **informació estadística** en tots els nivells d'anàlisi de manera detallada en funció de les definicions i característiques oficials i pròpies del treball autònom.

2. Suports treball autònom (1/3)

□ General

- **Una compra pública** oberta als diferents tipus d'empreses, que **tingui en compte les característiques jurídiques i econòmiques** del treball autònom.
- **La digitalització dels tràmits** administratius i una major **disponibilitat per part de les administracions d'informació sobre la situació real dels professionals** (amb dades reals i fidedignes) hauria de **permetre definir millor les mesures** de suport generalistes i alhora **oferir suport específic**, adaptat a la situació de cada sector, territori, etc.
- Buscar i fomentar **vies de col·laboració publicoprivada**, que comparteixin objectius i finançament.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (2/5)

2. Suports treball autònom (2/3)

□ Digitalització

- Eliminar bretxes d'accés.
- Reeskillig.
- Suport transicions digitals.
- Incloure tràmits cooperatives a FUE.
- Agilització telemàtica.

□ Vinculat a digitalització

- Plataforma única d'informació.
- Suports amb personalització i ajuda IA.

□ Finançament

- Estabilitzar els suports, especialment els específics per treball autònom, i crear-ne de nous.
- Creació de línies ICO amb imports mínims inferiors als actualment vigents.
- Finançament per als perfils més vulnerables:
  - Rendiments per sota del SMI.
  - Persones més grans de 45 anys.
  - Especial atenció a aquelles persones amb dificultat d'inserció laboral.
- Capacitat de concurrència.
- Millora de la informació:
  - Per accedir al finançament.
  - Sobre la conseqüències tributàries.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (3/5)

2. Suports treball autònom (3/3)

Suport via prestació contributiva d'atur

- Reiteració de la necessitat d'analitzar els motius d'aquesta evolució per redefinir aquesta mesura per adequar-la a les necessitats de les persones que hi opten.

Programes

- Funcionament positiu de programes clarament enfocats a treballadors/es autònomes quant a pressupost i execució.
- Estudiar les raons de la traducció desigual en nombre de participants.
- Analitzar la situació del treball autònom des d'altres perspectives, especialment quant a:
  - Participació de les persones treballadores autònomes en programes de formació.
  - Formació, orientació i estímul de l'emprenedoria que es duu a terme.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (4/5)

3. Altres formes de treball autònom

- Reiterar el reconeixement al bon funcionament de la FUE i valorar la seva aposta per la millora contínua.
- Destaca l'inici de les tasques per l'Oficina d'Atenció del Treball Autònom.
- Davant del funcionament desigual dels programes:
  - Ampliar els suports a la persona física.
  - Focalitzar-se en el suport a l'inici de l'activitat i la contractació.
  - Reforçar més el suport al finançament, l'aval, les necessitats de formació i el suport a la innovació
  - Destacar la importància del programa Reempresa, i la necessitat d'abordar-lo i si escau reformular-lo i ampliar-lo pel seu paper clau davant la transformació demogràfica de la societat catalana a curt i mitjà termini.

Foment i consolidació del treball autònom. Recomanacions (5/5)

4. Suport segons sexe

- Facilitar les dades per sexes en tots els indicadors i de totes les dimensions d'avaluació dels programes i suports, de manera sistemàtica.
- Concretar en els dissenys dels programes i suports els lindars de participació per sexes i les mesures d'inclusió, argumentant els motius d'aquests objectiu i lindars.
- Continuar dissenyant recursos i mesures específics en favor de la igualtat de gènere per al foment i consolidació del treball autònom, i continuar i aprofundir la seva anàlisi.

Novetats normatives

- Conclusions del Consell de la Unió Europea sobre la protecció social dels treballadors per compte propi.
- Continua la tramitació de:
  - La Directiva sobre plataformes digitals.
  - La modificació de la regulació de la morositat en les operacions comercials.
- Persones sòcies treballadores o de treball: incentius i capitalització de la prestació d'atur.
- Supressió del procediment d'ofici de la jurisdicció social.
- Millora de la protecció de les persones artistes.
- Estratègia espanyola de seguretat i salut en el treball 2023-2027.

Altres recomanacions (1/2)

Accessibilitat a les dades

- Enquesta específica treball autònom.
- Informació estadística longitudinal.
- Col·lectius específics: assimilables a TRADE, cooperativistes i membres de societats col·lectives.
- Resultat d'actuacions de la Inspecció de Treball.
- Redimensionar la mostra d'estadístiques recurrents.

Altres: insolvència i morositat

- Estar atents al desenvolupament del sistema d'insolvència i del procediment de segona oportunitat.
- Garantir el compliment de la Llei 3/2004 de lluita contra la morositat.
- Incloure el dret a la justícia gratuïta per a persones físiques amb activitat econòmica.

Altres recomanacions (2/2)

Amb caràcter transversal

- Potenciar associacionisme i cooperativisme.
- Regular cooperatives foment empresarial.
- Promoure l'economia col·laborativa.
- Continuar fomentant la millora de la protecció social del treball autònom.
- Aportar seguretat jurídica en la definició de treball autònom.
- Actualitzar definició TRADE.
- Millorar la dotació de recursos humans i materials de la Inspecció de Treball.
- Seguir avançant en la millora de la protecció del treball autònom enfront els riscos derivats de la seva activitat.
- Potenciar bones pràctiques.

ctesc.gencat.cat

